

UČITELJSKI TOVARIŠ

Glasilo Udruženja Jugoslov. Učiteljstva — Poverjeništvu Ljubljana.

Vse spise, v oceno poslane knjige itd. je pošiljati samo na naslov:

Uredništvo Učiteljskega Tovariša
v Ljubljani, Frančiškanska ul. 6.

Rokopisov ne vračamo.

Vse pošiljatve je pošiljati franko.

Učiteljski Tovariš izhaja vsak četrtek pop. Ako je ta dan praznik, izide list dan pozneje.

Za neorganizirane 30— D, za naročnike v inozemstvu 35— D letno. Posamezna številka po 1— D.

Za reklamne notice, pojasnila, poslana, razpise služb je plačati po 75 p za vsako petit-vrsto. Priloge stanejo poleg poštne šte 25 D.

Telefon uredništva št. 312.

Za oznanila je plačati od enostolpne petit-vrste, če se tiska enkrat . . . 75 para za nadaljnja uvrčenja primeren popust. Oznanila sprejema upravništvo lista.

Članstvo ljubljanskega Poverjeništvu UJU ima s članarino tudi že plačano naročnino, torej ni treba članstvu naročnine posebe plačevati.

Naročnino, reklamacije, t. j. vse administrativne stvari, je pošiljati samo na naslov:

Upravništvo Učiteljskega Tovariša v Ljubljani, Frančiškanska ulica 6/1

Poštni čekovni urad št. 11.197.

Reklama tje so proste poštne.

Kri naše krvi.

Kdor se ne zaveda velikih nalog in dolžnosti, ki so nam bile dane hkrati z našo osvoboditvijo, ta ni vreden svoje narodne svobode, poslati bi ga morali v sužnost, da bi si jo šele zaslužil.

Številke, ki so danes razgrnjene v prilogi pred Vani, značijo živ naš narodni teritorij, jezik našega jezika, kulturo naše kulture — narod našega naroda.

Številke nam povedo, iz koliko šol se je širila naša kultura in naš jezik; številke nam povedo, iz koliko šol in koliko narodno zavedne mladine bi dobivala naša država močno stebrišče, na katerem bi lahko trdno stala in se razvijala; številke nam povedo, — kaj in koliko smo izgubili.

Danes so to italijanski državljani. Italija ima pravico zahtevati od njih, da so dobri državljani; pravico ima sedaj zahtevati od njih, da izpolnjujejo državljanske zakone, nima pa pravice zahtevati od njih, da bi zatajili svojo narodnost in da bi pozabili in zatajili svoj materinski jezik.

Italija se mora zavedati, da se je izvršilo nad vsemi temj tisoči nasilje, kruto nasilje, proti njihovi volji; Italija se mora zavedati, da bi v vseh teh krajih morala vihrati pravzaprav jugoslovanska trobojnica; ona se mora zavedati, da je rezala zdrav kos mesa iz živnega našega narodnega telesa.

V prvi vrsti pa se moramo zavedati tega mi!

Italije dolžnost je, da da tem našim sonarodnjakom kulturne možnosti, da se razvijajo na podlagi svojega narodnega jezika; naše države dolžnost je, da čuva nad temi pravicami naših sonarodnjakov in jih v njihovem imenu odločno zahteva; ker na istem pravu, kakor si je Italija osigurala več kot kulturne garancije za svoje sonarodnjake na našem teritoriju, ima naša država pravico zahtevati jih za naše sonarodnjake tembolj, ker so oni kot večina na tem teritoriju le žrtev italijanske manjšine, katero in

zaradi katere je zahtevala Italija ta del za-se.

Večja od državne, je pa naša dolžnost do teh naših sonarodnjakov; ne samo dolžnost momenta, ampak dolžnost časa, ne samo dolžnost slučaja, ampak

dolžnost programa, tudi našega stanovskega programa, v katerem hočemo v prvih vrstah osigurati tej točki svoje mesto.

Danes polagamo prvi list te programne točke pred javnost.

Naša jubilarja

poverjenik UJU Luka Jelenc in glavni blagajnik poverjeništvu Fran Luznar.

Na skromen način, a zato tembolj iskren in prisrčen smo se oddolžili v četrtek, dne 23. febr. svojima najboljšima in naizvestejšima voditeljima naše stanovske organizacije, za njih 25-letno vztrajno in požrtvovalno delo za naš stan, tov. ravnatelju Luku Jelencu, poverjeniku UJU in tov. nadučitelju Fran Luznarju, glavnemu blagajniku poverjeništvu UJU.

Ni naš namen opisovati zaslug in požrtvovalnosti teh dveh naših delavcev v naši stanovski organizaciji, ker so dovolj znane nam vsem.

Na seji ožjega sosveta poverjeništvu UJU, dne 23. febr. popoldan je bila obema slavljenca izročena častna diploma poverjeništvu UJU, s kratkim nagovorom podpredsednika tov. ravnatelja Antona Gnusa.

Diplomi sta umetniško delo akademičnega slikarja Gasparija.

Poverjenikova predstavlja sejalca na sveže razorani njivi, ki je izdelana v krepkem, niegovu neupogljivosti, odločnosti in značajnosti odgovarjajočem slogu, za katero izhaja 25-letno solnce. Besedilo je sledeče:

»Tebi, ki si najboljši del svojih zdravih moških let z mladeniško borbo in zvesto značajnostjo žrtvoval naši organizaciji in po njej napredku in svobodi našega stanu in šolstva, Tebi naš nesebični tovariš in voditelj

Luka Jelenc

dajemo s tem pismom znak naše hvaležne vdanosti, našega neomajnega iskrenega tovariša! Deluješ za nas, ker

ves in prepričan živiš učiteljstvu in šoli, kot prvi v številu naših borcev že celih

petindvajset let

trdno uverjen, da zrastem iz skromnih početkov do mogočnega činitelja, ki njega prosvetno delo z veličino navda in s slavo ovenča ljubljeno domovino! Iz naših src preide Tvoje ime v zgodovino naših naporov in zmag! Bodi za namcem zgled in vzor narodnega učitelja — moža!

Udruženje Jugosl. Učitelj. - pov. Ljubljana

Diploma glavnega blagajnika predstavlja vrtnarja, ki cepi in obrezuje mlado drevo ob prisotnosti naraščaja, simbol naše organizacije, ki se je pod njegovim vodstvom in skrbjo razvila v svojo veličino. Diploma je okusno izdelana, umetniško oceno pa prepuščamo umetniku. Besedilo je sledeče:

»Med najzaslužnejšimi delavci naše organizacije, ki se je iz skromnih početkov razvila do današnjega ugleda in do današnje veljave, stoji v začetnih vrstah naših najboljših mož zapisano Tvoje ime, naš deloljubni tovariš:

Fran Luznar

ki si kot previden in trezen gospodar z večjo roko in previdnim hiševanjem položil našemu napredku in razvoju trden gospodarski temelj! Na srcu in v mislih Ti je bilo naše razvojno in gospodarsko vprašanje, ki je izčrpavalo Tvoje najboljše življenske sile, celih

petindvajset let

LISTEK.

ERNEST TIRAN:

O kulturi, spominskih knjigah, zadoščenju.

(Misli k Fr. Rojca »Pozabljenec« v Uč. Tov. št. 6 in 7 tek. I.

»Mi Slovenci smo še daleč od prave kulture.«

Tako sem bral in ko sem prebral članek do konca in še enkrat od začetka in je vendarle stala tam tista resnična beseda, sem se zamislil. In težko mi je bilo. Težko . . .

Narod sužnjev smo bili. Vsem nam je ležala tujčeva peta za tilnikom. Če bi hoteli sedaj proslaviti spomin vseh onih, ki so trpeli, bi morali napisati v spominsko knjigo, ki govori članek o nji, češ, da je nje udeležitev res publica — imen milijon in pol . . .

In prvi bi ne bil nihče, prvi bi bili vsi. Ker smo vsi krvaveli iz iste rane, ker smo vsi nosili isti križ . . .

In kaj bi s knjigo? Saj je ne rabimo. Vsak bi bral v nji le svoje ime in bi si gladil svojo v rodoljubju osivelo brado,

Bog ve, če bi morda celo ne dejal kdo: »Eh, lepo je pa le bilo takrat, ko smo se borili . . . Oprostite — to ni ironija, že sem slišal te besede . . .

Saj je minil zdaj naš veliki petek. Suženj je odvrget verige; kakor mračen sen so pale od njega. Solnce je sijalo, ko se je prebudil; ves tisti široki, zeleni, mladi dan je njegov: Tja je dvignil čelo, tja je nameril svojo svobodo; verige so pozabljene, verig ni več, verig ni bilo nikoli.

Svobodno solnce zadoščenja živim dovolj.

In mrtvi — glejte, kri so dali, najvišjo žrtev ljubezni — mi pa jim vračamo papirja? Nismo kulturni!

Nepoznanemu vojaku so postavili Francozi spomenik in so počastili spomin vseh, ki niso dočakali zmage . . .

Mrtvi nočejo papirja, mrtvi nočejo kamna. Papir sprlni, kamen je mrzel. In tudi mogoče ni. Koliko jih je, ki jim ne vemo imen . . . In zadnji od njih je dal narodu več, kot mi vsi skup . . .

V svoja srca jim postavimo spomenik in v sreca svoje dece ga vsadimo, spomenik ljubezni, tisto svetinjo, za katero so mrzli in so še v smrti verovali vanjo — vero v slavni, mogočni, ujedinjeni dom! Vsak dan sadimo, vsako uro prilivamo,

da se prepletejo skozinsko korenine in korenine v en sam ogromen spomenik, v skalo!

Zakaj težko nam bo še, bratje . . . Velik čas preživljamo! Od vseh strani nam raste, nas prerašča gozd nerešilih nalog. Kratak nam je dan, leto nam je še krajše, res nam ni časa, da bi prebrali spominske knjige. Ne bodimo naivni, kot je otrok, ki laže samemu sebi in si verjame. Pogledimo si v oči: ne bomo jih brali. V knjižnici bodo stale — za spomin . . . In naši otroci jih bodo spoštovali in jih bodo pustili v miru še bolj, ker bodo imeli najbrž časa še manj, kot mi . . . To je eno.

Pa še nekaj drugega je. Svoj največji čas živimo in res se mi ne zdi lepo, da mislimo samo nase, zdaj, ko nam je, milijonu in četrti, toplo za lastno pečjo. Milijon in pol nas je bilo v procesiji za križem!

Gorica, Trst, Reka, Zader, Istra, Kras, Koroška črna — sedem žalosti . . . Kri od svoje krvi naj pozabimo? Najbolj rdečo, najbolj ljubečo?

Dokler ni sleherni vasica naša nazaj naša, dokler en sam od onega četrt milijona, ki so trpeli in hrepneli takrat z nami in zdaj gledajo, kako smo sebični in

otroško majhni — gospoda, dokler en sam od njih še trpi in hrepni tam preko — nismo storili ničesar, nismo vredni, da se za tolo pečjo naslanjamo ob tiskanih svojih imenih v albumu mučenicov . . .

In ko zazlati na nebu tisti dan, tedaj šele smo postali kulturni narod. Dokler namreč hočemo kaj drugega prej kot izpolnjevanje svoje dolžnosti, nismo bili socialni, nismo bili etični, nismo bili kulturni.

In takrat šele, ko zazlati na nebu naša velika nedelja, takrat smo storili svojo prvo in najsvetejšo dolžnost.

»Ura pride nekoč . . .« Težka bo, bratje, tista ura preizkušnje . . . Morda bo tekla kri, spet kri od krvi in v potokih, — ampak — »ura pride nekoč . . . Verujem vanjo . . .« Takrat bomo vedeli, da smo storili samo svojo dolžnost in nič več. Takrat bomo veliki. Takrat ne bomo zahtevali več nagrade v spominskih bukvičah . . .

Takrat se bomo prijeli za roke in bomo prepevali hozana in aleluja . . .

»Ura pride nekoč . . .«

Ali je res še daleč? »Morda jih bo še nekaj, vsaj nekaj, ki jo bodo dočakali . . . O da bi bila med njimi tudi ti in jaz!«

Kako postopaj učitelj pri zemljepisnem pouku.

(Dalje.)

Naš dom je krasen, poln vsakovrstnega bogastva, le poznati ga moramo.

Slavni junaki so ga branili propasti, zato je njih slava nevenljiva.

V sleherni borni koci in v duši slehernega Slovenca mora plapolati živ, ljubavi in hvaležnosti pol spomin na te naše heroje, pa naj so se borili na bojnih poljanah ali pa z uma svitlim mečem na literarnem polju.

Narod, ki ne spoštuje svojih mož, ni vreden njih požrtvovalnosti, tak narod je zapisan pozabnosti in poginu pod tujčevo peto.

Potujoč po naši širni domovini pokazimo otrokom rojstne hiše teh herojev, njihov spomenike in grobove, ter pripovedujemo slavne čine teh slavni naših borcev.

Velik je rod Slovanov, to nam kliče Prešeren: »Največ sveta otrokom sliši Slave, tje bomo našli pot, kjer nje sinovi si prosto volijo vero in postave«.

Ker smo z osvoboditvijo našli to pot, zato vodimo z veseljem nam izročeno mladino po naši širni domovini.

Odkrmo mladini vso krasoto naših v nebo se spenjajočih planin. Živo jim slikajmo vse zgodovinsko važne dogodke davno prešlih in sedanjih dni, — boje korotanskih vojvod, njih ustoličenje, a opozorimo mladino tudi na nesrečni plebiscit in njega posledice.

Peljimo mladino na planine k planšarjem. S planin naj zro otroci v dolino, kjer se vijo bistre vode in bele ceste. Naj slušajo večerno zvonjenje dolinskih zvonov, da tudi oni zopojó s pesnikom: »Le zvoní zvon iz temnih lin, le vzbujaj mi na dom spomin!«

Ko se vozimo po Savi in Dravi med strmimi bregovi, pokazimo otrokom te divje romantične kraje, ki so polni zelenja in bogatega lesovja. In ko dospemo v slavonske nižave in v Bačko in v Banat, obiščimo večja mesta, a ne pozabimo si ogledati v Djakovem krasno katedralo, kjer počiva največji jugoslovanski vladika, Josip Jurij Strossmayer.

Po širnem polju zlatega pšeničnega klasja naj splava otrokom njih pogled, po ravnem polju, kjer žanjejo ženjice bogato žetev v bujno pestrih narodnih nošah.

Pri tem pogledu naj se zbudí čut ljubavi v otroških dušah do narodnega vezenja, do domače obrti, — saj veselo srce kudeljo prede.

Ko potujemo ob Kulpi obiščimo vinske gorice, kjer stoje trte obložene s sladkim grozdem, čigar jagode sevajo ob solčnih žarkih kot rdeči rubini in drugi dragoceni kameni.

Obiščimo v zidanih sivega vinogradnika, ki ravno s časo v roki nazdravlja kumu: »Ej, kune moj dragi, trči in pij, rodila bo trta še grozdeke tri, ko mene in tebe ne bo več na svetu!«

Naj vidijo otroci tudi mrke gradove, — nekdanj strah in trepet kmeta, te spomine iz dobe tlake in desetine, — spomine prešlih naših suženjskih dni.

Ko dospemo do izliva Save v Donavo, razsvetlimo mladino z vsemi zgodovinskimi obločnicami naš ponosni, prebistolni Beograd, da ga vzljubi iz vse svoje duše.

Peljimo mladino na trdnjavo Kalimegdan, na Topčiderski perivoj, v kraljevo palačo, kjer obiščimo našega spasitelja kralja Petra I. in njegovega sina — kralja Aleksandra I.

Prestavimo mladino tudi v parlamentu častitljivemu starosti ministrskemu predsedniku Nikolaju Pašiću, prosvetnemu ministru Pribičeviću in drugim.

Ko zapustimo Beograd in se odpeljemo na monitorju po Donavi in dalje po Srbski Moravi proti Kosovom polju, naj vidi mladina te rodovitne pokrajine, koder se pasejo nebrojne črede ovac, rogate živine, prašičev, gosi, puranov itd. Naj se divijo nad prostranim žitnim poljem in gorskimi šumami. (Dalje prih.)

Iz Jugoslavije.

Gospa Fanči Jelenc †. V sredo dne 1. t. m. zvečer je umrla po dolgi, mučni bolezni ga. Fanči Jelenc, soproga našega poverjenika tov. Luke Jelenca, mešč. šol. ravnatelja v Ljubljani. Žaljuočí rodbini, predvsem tov. poverjeniku naše iskreno sožalje!

Gotov šolski zakon. Beograjska »Pravda« z dne 22. febr. t. l. piše: U Prosvetnom Savetu završen je rad na projektu zakona o narodnim školama, na čijoj su redakciji najviše radili Hrvati i Slovenci, a naročito izaslanici Zagreba i Ljubljane. Projekat zakona će se poslati ovih dana Nar. Skupštini. — Naš delegat nam sporoča sledeče: Mogoče je, da po-

natisne to notico tudi kak slovenski list. Zato se mi zdi potrebno, da ugotovim že vnaprej, da ni točna. Na redakciji zakonskega načrta so delali v prvi vrsti člani Glavnega Prosvetnega Saveta, prosvetni delegati iz pokrajin smo le tolmačili naše prilike in izkušali varovati stališče naše šole in našega učiteljstva. Naša tolmačenja pa so se ponajveč vzela na znanje in se niso upoštevala tako, da bi se mogla nam priznati kaka zasluga na redakciji. Osebito za svojo osebo si dovoljujem najodločneje odkloniti to čast.

Izplačilo novih draginskih doklad. Člen 41 se je nekoliko izpremenil in se glasi tako-le: »Vsem državnim nameščencem in vpokojevcem se izplača dne 1. aprila draginska doklada po zakonu o dodatkih na draginjo državnim uslužbencem civilnega in vojaškega reda, vpokojevcem in vpokojenkam, kakor tudi po zakonu o draginskih dokladah aktivnim uslužbencem, vpokojevcem in vpokojenkam državnih prometnih uradnikov, sprejetega od zakonodajnega odbora dne 28. decembra 1921. Razlika med dodatki po gornjem zakonu in dokladami, izplačanimi za mesece januar, februar in marec, se izplača v dveh obrokih, in sicer dne 1. aprila in 1. maja. V Dalmaciji se more izplačati tudi tekom meseca marca, ako to dopušča proračun. Uradnikom in uslužbencem, nameščencem in v krajih na ozemlju, zasedenem po Italijanih (tretja cona), ki pripadejo po rabski pogodbi kraljevini Srbov, Hrvatov in Slovencev, se priznava za 50% povišana osebna in rodbinska doklada. To povišanje velja od 1. marca 1922 dalje. V kolikor vsota, pridobljena iz redukcije uradništva, uslužbencev in slug, ne bi bila dovoljna za pokritje povišanih draginskih doklad, se vlada pooblašča, da sme zato uporabiti dve dvanajstini posebnih kreditov, označenih v členu 1., črka B tega zakona.

O zadnjem našem uvodniku piše »Naprej« sledeče: Izredno nas veseli, da je strokovno glasilo našega učiteljstva, »Učiteljski Tovariš«, objavilo včeraj uvodnik, ki že prav jasno kaže novo orientacijo učiteljstva, tega za razvoj naroda tako važnega dela proletariata. Hladnokrvno je pripravljen obračunati z vsako stranko, ki tira državo, njene nameščence in s tem vse državljane v pučbo. Možata beseda, ki bo tudi nemalo pripomogla, da bomo vsi proletarci, tesni in duševni, podrlí med seboj vse umetne plotove, s katerimi nas je ogradił prekanjeni kapitalizem, ter se združili na skupen boj za človeka vredno existenco vsakega delavnega državljanina in s tem za srečno procvitajočo državo. — Proletarci, združite se!

Povrnitev potnih stroškov. Višji šolski svet je že v jeseni premestil mnogo učiteljev in učiteljic v Prekmurje. Bilo je od vseh le nekaj teh izvoljenih, katerim so se obečale vse ugodnosti, ki jih zamore imeti človek v deželi medu in mleka. Toda temu je mialo drugače, kar naj za danes zadostuje. Za potovanje smo imeli velike stroške, zakar smo si večinom denar izposodili, ker mnogim ni bilo niti znano, da se v to svrhu dobi predujem. Dva, da štiri mesece je že minulo, odkar smo poslali prošnje za povrnitev stroškov, a do danes še nismo ničesar prejeli. Prosimo, da nam višji šol. svet takoj nakaže, kar misli nakazati, kajti v tej stiski je težko živeti še v dolgih.

»Narod se da spametovati z modro besedo ali pa — s korobačem.« (Par besedi k članku »Prerod«.) (Iz Kruševca.) Modra beseda in lepa misel! Kakor lepo, nežno dete bi jo človek vzel, gledal in gladil in užival ob njej veliko veselje; saj je res tako lepa in ljubka, da bi jo vsakomur pokazal, vsakomur povedal kakor majka svoje — dete. — To je »teorija«; postavi pa dete v stvarnost, t. j. na noge: doživel boš približno isto kakor če hočeš uveljaviti »modro besedo«. Težko je eno in drugo in za oboje je treba mnogo mnogo truda; a učinek, uspeh?

Koliko sreče za človeštvo, da je modra beseda tako močna kakor je lepa; žalibog vemo, da je slabotna in blagrujemo v srcu učitelja, ki — vsaj tupatam — zmore vezati z besedo doživljaj in dati ji s tem življenje. Toda: ali med besedo in korobačem ni mostu? Gotovo je in mora biti, saj, kakor vemo, tudi korobač uspeha ne zajamči: ta most nič drugega ni nego — zakon.

Samo v društvu, pod pritiskom neizprosni družstvenih zakonov (diktira jih vedno manjšina večini!) dosegli smo, da vsaj javno ne delamo, kar se po ovinkih, pa vendar v manjšem obsegu, še dnevno vrši, da ne krademo, se ne pobijamo itd. Človek sam si je napravil zakone, kojih valetí trga, grize in jih — spoštuje; le potom

lastnih zakonov bomo izpodbili ono SHS pijančevanje, v kojem vlada popolno »jedinstvo«. — Torej, še več zakonov? Nikakor; ne gre pobijati pijance ampak pijančevanje, ne uničevati obrti in krasne naše gorice, išče se zgolj pot do večje — treznosti. Za vse to bi bilo treba: naj živijo vsa društva, ki so — v splošnem, če tudi le posredno — storila mnogo dobrega, vse dosedanje zakone pa v koš. Namesto njih dajte nam samo eden zakon, ta pa naj bo zares izvedljiv in v to svrhu treba samo, da je stvaren, t. j. pameten (recept bi dala vsaka bistra kmečka glava!) Na tem pa obupujem! Prirodi odtujeni smo preokorni za umetnost; veliki v malem in v velikem mali; brez opore na trdni zemlji drvimo slepo za zračnimi šš — kaj hočete, ko smo pa sami — juristi!

Sramoten kompromis Slomškove zveze — Jaklič se zopet oglašá. Iz Kočevskega okraja poročajo z ozirom na volitve učiteljskih zastopnikov v okr. šol. svet: V zadnjem hipu po Slomškarijih predlagani kompromis so Nemci sprejeli z navdušenjem in glasovali so v mnenju, da pridobe tako sebi enega zastopnika in enega namestnika, kompaktno za kompromisno listo: Peterlin, Witfine — zastopnika, Intihar, Sumperer — namestnika. Do skrajnosti napeti smo doživeli najlepši trenutek, ko je g. okraj. glavar razglasil izid volitev, da je zmagala naša lista. Izid je učinkoval kot bomba. Bivši poslanec, nadučitelj Jaklič je odreden in od strmenja ni hotel nadaljevati pred volitvami pričetke kritike učitelj. zastopnikov, pravzaprav delovanja tov. Štefančiča, ki je pa s tovarišem Žitkom prejel v napitnici g. okraj. šol. nadzornika, ki je po kosilu povdarjal njegovo nesebično delo v okraj. šol. svetu v blagor stanu najlepše zadoščjenje. Odobravalo pa je učiteljstvo nastop g. okraj. glavarja, ki ni dovolil pred volitvami omenjenemu politiku, ki se ne more živeti v povojne razmere in ki mu ni dovolj že hlapčevanja političnim tiranom in izrodom, nadaljevanja, ter mu vzel besedo. Dne 18. t. m. je bil dan triumf za nas, poraz za Slomškarje in bridko razočaranje za Nemce. Bivšemu poslancu Jakliču, nadučitelju in bivšemu predsedniku Slomškove zveze, ki je v deželni zbornici glasoval proti regulaciji učiteljskih plač, ki je bil glavni sokrivec preganjanja toliko in toliko učiteljstva, svetujemo, da tiho je kruh, ki ga je priborilo od njega preganjano učiteljstvo, ker sicer zna doživeti, da se vzdigne učiteljstvo kot en mož in zahteva njega odstranitve iz naših vrst, ker njegova vloga je bila enaka Judež Iškarjotovi.

Na srednjih in ljudskih šolah v Bosni in Hercegovini, Dalmaciji, Bački in Banatu vlada veliko pomanjkanje telovadnih učiteljev. Opozarjamo s tem učitelje-telovadce, da se posvete kolikor mogoče telovadski izobrazbi ter se pripravljajo za izpit iz telovadbe, ki se lahko polaga pred posebno komisijo v Zagrebu. Potrebne informacije se dobe pri Jugoslov. Sokolskem Savezu.

V Ljubljano je dospela Miss Ada Palmer zastopnica ameriškega »Rdečega križa za narodni podmladek« in delegatka lige »Rdečega križa« da pomaga ustanoviti to mladinsko organizacijo, ki je osnovana že v mnogih državah ter se je posebno dobro obnesla na Češkoslovaškem. V soboto 4. marca ob 10. dopoldne bo predavala v Mestnem domu ljubljanskemu ljudskošolskemu učiteljstvu o pomenu in o nalogah te organizacije. Popoldne ob 3. je predavanje za starše tudi v Mestnem domu. Na višjem šolskem svetu se je osnoval poseben komite v to svrhu. Tri mesece se bo sedaj poročalo o tem po šolah; za prvi začetek se bo delo započelo le od 1. do 5. razreda ljudskih šol.

Pri volitvah v okrajni šolski svet v kočevskem okraju je zmagala lista UJU z 51 glasovi in sta izvoljena kot učiteljska zastopnika Dore Betriani, nadučitelj v Kočevju in Anton Mervič, ravnatelj v Ribnici, namestnikom Ferdo Wigele, nadučitelj v Loškem Potoku in Marija Mavrin, učiteljica v Kočevski Reki. **Slomškarsko-nemška lista** je ostala v manjšini z 50 oz. 49 glasovi, polovico med njimi nemških. S ponosom zremo v bodočnost!

V ptujski mestni šolski svet je izvoljen kot zastopnik učiteljstva tovariš Ivan Klemenčič, nadučitelj na mestni dekliški osnovni šoli, namestnicam pa tovarišica Irma Scheligo, ravnateljica na dekliški meščanski šoli.

Narodni dar Runjaninovi hčerki. Metliška šolska mladina je darovala bolni Runjaninovi hčerki in za vzdiranje spominske plošče skladatelju Runjaninu 202 kroni.

Pri Mali Nedelji je umrl v 89. letu Martin Klemenčič, oče tovariša Ivana Klemenčiča, nadučitelja na mestni dekliški osnovni šoli v Ptuj. Naše sožalje!

Tovarišem maturantom l. 1912! Mislimo na našo desetletnico! Razvijmo program, razvijmo agitacijo, da se snide-mo pripravljeno v polnem številu. Oglasite se! — Tone Gaspari.

Umetniška šola »Probuda« v Ljubljani kakor splošno znano, zabeležuje že drugo šolsko leto v poslopiu tehniške srednje šole in je prva v Sloveniji. Profesorski zbor je sestavljen iz najboljših umetnikov in znanstvenikov. Poučuje se v slikarstvu portret in akt po naravi, draperija in kostimij ter kompozicije, dalje narodna ornamentika in vsa akademična predavanja, katera so neobhodno potrebna za popolnejšo izobrazbo. Posebe je še grafični in fotografski tečaj, kjer ima vsak priliko, se praktično in teoretično izvežbati, kakor tudi iz znanstvenega stališča. Sprejem v slikarsko šolo je mogoč vsem damam in gospodom s primerno šolsko izobrazbo. V grafični tečaj pa le onim, ki imajo že zadostno podlago v risanju; v fotografski tečaj je vstop dovoljen vsakomur. Opozoriti je treba posebno naše dame za narodno ornamentiko, ki se poučuje vsako nedeljo dopoldne, da se prične in dobe vpogled v našo umetnost na zeleninah in drugod, in tako bi izvrševale le naše izdelke ne pa tujih. Vpisovanje in sprejemanje v umetniško šolo se vrši pri voditelju šole, akademičnemu slikarju Fr. Sterletu, kjer se dobe tudi natančnejše informacije in sicer vsako soboto od 15. do 17. ure v sobi št. 18—I nadstropje desno na tehniški srednji šoli (prejšnja obrtna šola).

Služba prefekta in učiteja za splošno izobraževalne predmete s prejenki IX. č. r., s prostim stanovanjem in pripadajočimi užitki je razpisana na kmetijski šoli na Grmu pri Novemestu. Prednost imajo prosilci z daljšo učiteljsko prakso, z usposobljenostjo za nadzorovanje internata in vzgojo učencev in ev. tudi za pouk v čebelarški stroki in ptuju. Prošnje je vlagati do 15. marca t. l.

Interpelacija radi plač meščanskošolskemu učiteljstvu. Prejeli smo interpelacijo v tej zadevi od narodnih poslancev dr. Koruna, Golouha in Etb. Kristana, ki jo priobčimo v prihodnji številki v celoti.

Vestnik meščanskih šol.

c. »Sijajno pičane nadure.« Da bo svet spoznal, kako pravično znajo oblasti oceniti in nagraditi delo učiteljstva, navajam v sledečih podatkih pregled »nagrada« nekaterih tovarišev na deški meščanski šoli v Mariboru, ki je zaslovel v poslednjem času radi svoje neznosne cenosti:

Tovariš V. R. je učil 23 obveznih ur, poleg tega pa 3 ure neobveznega nemškega jezika, in je dobil za mesece oktober, november in december, torej za najmanj 36 učnih ur 278'60 K. Za posamezno uro torej 7'74 K, z besedami: **sedem** K in nekaj vinarjev. Navedeni tovariš ima izpit za mešč. šole.

Tovariš F. F. je učil 23 obveznih ur, poleg tega še 3 ure neobveznega nemškega jezika, in je dobil za mesece oktober, november in december, torej za najmanj 36 učnih ur 238'80 K. Za posamezno uro torej 6'36 K, z besedami: **šest** K in nekaj vinarjev. Navedeni tovariš ima izpit za mešč. šole.

Tovariš V. Š. je učil 23 obveznih ur poleg tega je imel še 4 ure neobveznega pouka v goslanju, in je dobil za mesece oktober, november in december, torej za najmanj 48 učnih ur 254'72 K. Za posamezno uro torej 5'30 K, z besedami: **pet** kron in skoraj nič vinarjev! Navedeni tovariš ima izpit za mešč. šole za pouk v ptuju in violini.

In sedaj primerjajte, predragi, sledeča dejstva in sodite, čeprav pravijo, da ne smemo soditi: 1. Ali sploh še dela kakršenkoli delavec na uro za 5, 6 ali 7 K? 2. Ali se dajo te »nagrade« na kakršenkoli način primerjati z nagradami na strokovnih in srednjih šolah? 3. Ali je sploh mogoče, da sede v »višjih« uradih možje, ki tako enako preračunajo isto delo? 4. Ali je mogoče, da oblasti prisilijo učitelja k taki roboti, v tem ko bi lahko s privatno instrukcijo zaslužil 50—100 K na uro, in kako opravičujejo to nasilje? 5. Ali je sploh mogoče, da se take stvari dogajajo tu v naši lepi, prosti domovini danes, ko krona nima več vrednosti krajcarja ampak komaj še velja en vinar?

**Pristopite k
»Jugoslovanski Matici!«**

Naše narodno prosvetno delo.

O ŠOLSKIH PRIREDITVAH V SPLOŠNEM.

Šolske prireditve naj ne bodo enostrane in monotone. Namen jim je dvojen, materialen in moralen.

Predpogoj za take prireditve je, da obstoja na šoli **šolarški pevski zbor** z izbranim materialom, ustanoviti je **šolski oder za igre**. Prireditve naj bo raznovrstne. Ako se vadi na šoli tudi sistematična **telovadba** po Tyrševem sestavu, naj nastopi tudi ena vzorna vrsta naraščaja s kakimi ritmičnimi vajami s spremljevanjem glasovirja. Primeren je vmes tudi kak poučen navdušljiv **nagovor** ali **predavanje** (kratko), ki ga prednaša učiteljsko ali kak starejši učenec. Učenci(ke) deklamatorji naj bodo, kolikor je mogoče, nepevci in neigranci, kolikor mogoče iz vseh šolskih razredov, da pride čim širši krog šolarjev pri prireditvi v poštev in dobi vsak svojo ulogo. S tem tudi doma čim širši krog zainteresira starše za prireditve. **Žive slike** tudi kaj efektno delujejo in za nje lahko uporabimo še one šolarje, ki drugače ne pridejo v poštev. Primeren k programu so tudi kratka (15 minut) **skioptična predavanja**, kjer je to mogoče.

Snov deklamacij, iger in nastopov naj bo v prvi vrsti zabavna, poleg tega pa domoljubna.

Moralen uspeh bo obstojal v tem, da bodo starši videli uspehe šolske vzgoje in pouka pri pevskih nastopih, telovadbi in igrah. Videli bodo delo šole. Poleg tega se bodo navdušili za lepo in dobro — tudi v narodnem oziru. Ni ga očeta in ne matere, ki ga ne obide nekaj ponos, ko vidi svojega otroka spretno in pogumno kretati se na odru.

V materialnem oziru so take prireditve najprimernejše s prostovoljnimi doneski za dobrodelne namene: obdarovanje revnih otrok, nabava šolskih potrebščin, prispevki za javno ljudsko knjižnico, za šolarstvo kuhinjo in druge kulturne in socialne naprave, ki se pojavljajo na šoli in v kraju.

Zal le, da nimajo vse šolskih telovadnic, kjer bi se dal primerno in lepo opremiti »šolski oder« in še nimamo zvez, da bi si garderobo izposojevale posamezne šole med seboj.

Pa tudi to prinese čas, če se sistematično lotimo dela!

Šolski odri in pevski zbori.

—po Za božičnico smo igrali v **Dolenji Bistrici v Prekmurju** z učenci: »Darežljivi otroci« in »Kaznovani šaljivec«. Zraven pa več deklamacij in pesmic v narodnem smislu. Peli smo 12 narodnih pesmic troglaso. — Za konec pa: živa slika — Jugoslovenci z deklamacijami Slovenci, Slovenke, Jugoslovani. — Naši učenci so prvič v življenju videli kaj takšnega, tako tudi odrasli. Zato je bilo veliko navdušenje. Prireditve se je obnesla nad vse pričakovano. Nisem si mislila, da mi bodo ti sramežljivi, boječji otroci, ki jim še učenje in zgojarjanje pravilne slovenske dela preglavice, nastopali tako korajžno, samozavestno. — Bodem ponovila takšne prireditve.

—po **Šolski oder v Velesovem**. V nedeljo 12. II. so mali Podgorci iz Velesovega vprizorili v šolskih prostorih igrice »Kaznovani šaljivec« in »Lažnjiva Milena« v zvezi z deklamacijami. Prireditve je uspela prav dobro, predvsem nam je ugajala deklamacija o kraljeviču Marku. Zahvala gre tov. Vidicu za njegovo požrtvovalnost, ki vzlic mnogim zaprekam pridno deluje za napredek in omiko. Pa tudi malim igralcem vsa hvala, saj so svoje vloge dobro rešili. Vsebinska igrokazov je bila prav poučna, posebno naj bi si jo zapomnile nekatere matere, ki v svoji slebi ljubezni ne vidijo niti največje napačnosti svojih ljubljencev.

Čisti dobiček se uporabi za šolske potrebščine, a vzlic temu ni »počastil« prireditve s svojim obiskom ne šolski predsednik, kaj še le kakšen član krajnega šolskega sveta. Ali je bila vstopnina 1 dinar ali 2 dinarja previsoka, ali pa so kot šolski možje tako naklonjeni šoli, se ne ve.

Šolske ljudske knjižnice.

—pk **Trnjeva pot ustanovitve šolske ljudske knjižnice**. Na šoli v **Dolenji Bistrici v Prekmurju** sem januarja 1920, s pomočjo Zveze Kulturnih Društev v Ljubljani ustanovila — javno ljudsko knjižnico. Šteje sedaj 125 knjig. — Okrajja sem morala mladino in odrasle prav nagovarjati, da so začeli brati. Nekaj niso popolnoma razumeli pismene slovenske, ker se je niso nikjer učili, samo madžarsko, a doma govore v dialektu, nekaj pa so

bili nezaupni, ker imajo dovoljenje samo brati »Novice«.

Začetek pa sem storila z učenci, katerim sem za svoj denar naročila knjig iz »Učit. tisk.«, vse, ki so bile na razpolago. — Slike, pravljice, pesmice, so zanimale male in velike. — Začeli so se oglašati tudi veliki, naj dam kakšno knjigo, kakor jo je imel mali brat doma. — Led je bil prebit! Sedaj ni hiše v vasi, ki si ne bi bila že izposodila katero knjigo. — Seveda moram imeti velikansko potrpljenje, drugače se kar zameri. Vsak dan in vsak čas moram izdajati knjige; mažejo, trgajo; plačala nobenega ne dajo, tedaj bi raje ne brali.

Imam tudi mnogo časopisov, da jih razdam v čitanje. Te pa berejo samo nekateri. Drugi se boje.

—pk **Na 4 razr. ljudski šoli v Črni pri Prevaljah** obstoja že od marca 1919. javna **šolska knjižnica**. L. 1921. je imela knjižnica 5347,55 K denarnega prometa. Knjig pa se je izposodilo 982. Knjižnica ima svoja pravila itd. in šteje sedaj 180 knjig.

—pk **Sv. Marjeta n. Dr. p.** Tudi na tuk. šoli obstoja ljudska knjižnica pod imenom »**Domača knjižnica**« pri Sv. Marjeti n. Dr. p. Ustanovil jo je tuk. nadučitelj Anton Mohor l. 1920 in sicer brez vseh sredstev. Danes šteje društvo nad 30 članov in 214 samih prvovrstnih, poučnih in leposlovnih knjig, izmed kojih je izposojenih vedno 180—200, kar je za tukajšnje malo občino, ki šteje nekaj nad 1100 prebivalcev, vsekakor razveseljivo dejstvo. Po knjigah sega staro in mlado z velikim veseljem. Prvi temelj se ji je postavil z majhno prireditvijo in potem z članarino, ki je znašala do letos 1 Din. Na zadnjem občnem zboru je ista povišana na letno 2 Din. V tuk. učiteljski knjižnici se nahaja samo nekaj vojnih brošur. Raditega določa zadnja točka društvenih pravil, da zapade vse imetje v slučaju razpustitve tuk. učiteljski knjižnici.

Pripomni se, da se do sedaj ni nikjer pobiralo ter beračilo, ne po časopisih ne na drug način. Razven 7 knjig, ki so jih darovali tuk. občani (Macin, Lešnik, Mohor), je društvo vse samo kupilo. Razen tega ima še v blagajni par dinarjev za tekoče izdatke.

Ljudska predavanja.

—pp **Prvi roditeljski sestanek. Zalog pri Ljubljani**. V šoli se je vršil prvi roditeljski sestanek v nedeljo popoldne. Obisk je bil zelo povoljen. Nadučitelj je razložil staršem pomen takih sestankov ter opozarjal na slabe posledice, ki jih je zapustila vojna na mladini. Le s skupnim delovanjem šole in doma se zamore zopet dvigniti mladino k pridnosti in moralnosti. Nato je imel učit. V. Rupret temeljito predavanje o »Škodljivosti alkohola na šolsko mladino«. Udeležniki so se razšli z željo, da se čimpreje zopet vrši tak sestanek.

Književnost in umetnost.

Vse pod tem zaglavjem navedene knjige, muzikalije, tiskovine i. t. d. prodaja in sprejema zanje naročino knjigarna »Učiteljske tiskarne v Ljubljani«, **Franciščanska ulica št. 6.**

—k **Prirediteljem iger na šolskih in diletantskih odrih. »Zveza kulturnih društev«**, ima za včlanjena društva na razpolago sledeče igre v prepisu:

1. Pogumni Tonček, pravljica v 5 dej. (J. Špicar.)

2. Patrioti, komedija v 3 dej. (J. Špicar.)

3. K luči! Simbolična igra v 4 slikah. (J. Špicar.)

4. Na poljani, romantični igrokaz v 3 dej. (J. Špicar.)

5. Težke ribe, veseloigra v 3 dej. (M. Baluczi, posl. Jos. Debevec.)

Razen tega tudi Cankarjevo dramo »Hlapci« v 4 izvodih. Druge igre se prepisujejo in bomo kmalu mogli z njimi postreči. Za izposojeno igro se plača odškodnina 50 K. Društvo naj igro prej ko mogoče prepíše in jo potem zopet vrne ZKD, da jo lahko posodimo naprej. Seveda je društvo tudi odgovorno za to, da se igra ne zgubi. — **Zveza kulturnih društev, Narodni dom I. nad, v Ljubljani.**

—k **Koncert jugoslovenskih narodnih pesmi** prireditve pevsko društvo »Ljubljanski Zvon«, v ponedeljek, dne 13. marca t. l. v Unionu. Sodelujejo: operna pevka g. Vilma de Thierry-Kavčnikova, operni pevec g. Leopold Kovač ter društveni možki in mešani zbor. Vstopnice od 2. marca dalje v trafikih v Prešernovi ulici št. 54.

Naša gospodarska organizacija.

UČITELJSKA SAMOPOMOČ.

V oktobru 1921 je dobilo društvo potrjena nova pravila. Delokrog društva obsega vso našo državo. Posmrtnine se

izplačujejo v dinarjih — za vsakega člana po 2 Din. Vseh članov šteje društvo okrog 300; priglasenja prihajajo dan za dnem. Vsi predsedniki okr. učit. društev so dobili v novembru 1921 tiskane oglase (prospekte) s prošnjo, da na društvenih zborovanjih priporočajo »Učit. samopomoč«. Dva okrajja sta se v polni meri odzvala naši prošnji; iz ostalih okrajev je malo glasu. Prosimo živahnje in uspešnejše agitacije! Člani »Učit. samopomoči« nabirajte nove člane, saj koristite s tem le sebi! Pri vsakem zborovanju, sestanku naj kroži med zborovalci nabiralna pola za nove priglasence. Ne pozabite na soproge učiteljev, ki so tudi lahko članice! Izkoristimo ugodnosti, katere nam nudi za malenkostne prispevke društvo »Učit. samopomoč«. Nabiralcem novih članov in priglasencem daje vsa potrebna navodila in pojasnila Iv. Kocijančič, učitelj na I. mest. deš. osn. šoli v Ljubljani.

—g **Članom »Učit. samopomoči«**. Član Iv. Jakše, učitelj na Vrskem je umrl 19. januarja 1922. Za ta — 73. — smrtni slučaj dobe člani položnice z napisanim zneskom 2,50 Din. Nekateri člani imajo poravnati še nekaj zaostankov. Tem se prišteje k gornjemu znesku še prejšnji dolg. Prosimo hitre in redne rešitve! Zamudniki napravljajo društvu mnogo nepotrebnega pisanja, sebi pa novih stroškov za poštnino.

—g **Članarina in darila za učit. konvikt.** Tov. Lilija s Polšnika 5 Din.

Naša kulturna organizacija.

—ko **Slovenska šolska Matica**. Naročenih slik k dr. Pivko-Schaupovi Telovadbi II. zvezek še do danes nismo prejeli. Odbor ne more dalje zavlačevati izdaje publikacij in zaradi tega bo izšla Telovadba brez slik, ki se bodo pa naknadno doposlale poverjenikom, ali pa se bodo dodale III. zvezku Telovadbe. — Fr. Finkova **Zbirka važnejših novih naredb** II. zvezek, za l. 1921, bo izšla v zalozgi Učiteljske tiskarne. Rokopis je že v tiskarni.

Iz naše organizacije.

Iz poverjeništvu UJU v Ljubljani.

Okrajnim učiteljskim društvom!

Opozorjam vsa učiteljska društva in njihovo članstvo, naj naslavljajo vse reklamacije, naročila in inserate za naše stanovske liste (Učit. Tovariš, Popotnik in Zvonček) na naslov: **Centralna uprava listov UJU, poverjeništvu Ljubljana, Franciščanska ulica št. 6/I.**

S centralno upravo listov je združeno sedaj tudi glavno blagajništvo in naj se vsi tozadevni dopisi pošiljajo na naslov: **Glavno blagajništvo UJU, poverjeništvu Ljubljana, Franciščanska ulica št. 6/I.**

Predsednike okr. učit. društev prosim, da mi nujno javijo naslove društvenih blagajnikov na gojenji naslov. — Od društev prihajajo vplačila brez vsakih izkazov, kdo je vplačal dotični znesek. Prosim uljudno, da z denarno pošiljateljivo vred vpošljejo tudi obenem seznam članov, ki so dotični znesek vplačali, ker le na ta način je mogoče voditi evidenco, kdo je članarino vplačal in kdo jo še dolguje. Kar so blagajniki pobrali članarine za leto 1922, naj nam jo nakažejo, ker bi organizacija tudi rada zadostila obveznosti napram tiskarni. Zlasti nujno prosim za poravnavo članarine za leto 1921. Skrajni čas je že, da račune za minulo leto uredimo. Mnogim članom so listi ustavljeni radi nerednega plačevanja članarine. Morda so ti pri društvih že zastanke poravnali. Javite nam take sproti, da jim pošljemo zaostale številke lista ter, da ne bo nepotrebnih reklamacij.

B. Fegic,

blagajnik in upravnik.

Neorganiziranim naročnikom!

Vsled podražanja papirja in zvišanja med tiskarniškimu osebju je sklenil ožji sosvet UJU na svoji seji dne 23. t. m. zvišati naročnino Učiteljskemu Tovarišu na 30 Din. Popotniku pa na 20 Din letno.

Društvene vesti.

+ **K zborovanju učiteljskega društva za mariborski šolski okraj** dne 2. marca naj prinese vsak šolski voditelj po 1 izvod »Izkaza o šolskem napredku«. — Nujno potrebno za predavanje tov. nadzornika M. Lichtenwallnerja o novih šolskih tiskovinah!

+ **Učit. društvo za Laški okraj** ima zborovanje v **Zidanem mostu 5. III. ob pol 10. dopolne** z istim dnevnim redom in ne v Laškem, kakor je bilo zadnjič javljeno.

+ **Učiteljsko društvo za ptujski okraj** zboruje dne 9. marca v ptujski Mladiki točno ob 10. uri po sledečem sporedu: 1. Zapisnik. 2. Poročilo predsednika. 3. Delegat Slovenije, okr. šol. nadz. P. Flere poroča o sodelovanju pri izdelavi načrta šol. zakona za osnovne šole. 4. Tov. Jančič nadaljuje praktično predavanje v risanju. 5. Nasveti. 6. Podpis pristopne izjave za »Učiteljsko samopomoč«, kateri bo pridal zdravnik svoje po pravilih določene pripombe.

Pol ure pred zborovanjem pevška vaja. Po zborovanju se zberemo v veliki dvorani Zupančičeve gostilne k obedu, kjer bomo slišali učiteljski pevski zbor. Da se **snidemo vsi stanovsko zavedni tovariši in tovarišice, pričakuje odbor.**

+ **Tržiški krožek** zboruje v Mokronogu 9. marca t. l. s pričetkom ob 10. z dnevnim redom: 1. Kmetijsko risanje, njega namen in potreba z ozirom na prilagoditev osnovnega šolstva sedanjim razmeram. (Poroča tov. Rojc iz Št. Janža.) 2. Špalirno sadje. (Teoretično in praktično obravnava strokovni nadzornik Črnagoj.) 3. Nasveti za prihodnjo okrajno učiteljsko konferenco. 4. Slučajnosti. S polnoštevilno udeležbo pokažimo nam lastno disciplino. Kosilo je naročiti potom šol. vodstva Mokronog.

+ **Učiteljsko društvo za Maribor in bližnje okolice** zboruje v petek, dne 10. marca popoldne ob 15. (3.) uri v deški meščanski šoli, pri kateri priliki predava ravnatelj **Humeck »O reprodukcijki umetnosti«**. Udeležba vsled društvenega sklepa obvezna. Kdor ne more priti, se opraviči. — Odbor.

+ **Zborovanje okraj. učit. društva in volitve v okrajni šolski svet v Kočevju**, 18. febr. Naše društvo je imelo svoje zimsko zborovanje 18. febr. v Kočevju. Vzrok zborovanju je bil Radojevičev načrt novega šolskega zakona.

Povod, da smo šli že drugič v Kočevje, so bile volitve v okrajni šolski svet.

Načrt srbohrvaščine. Ker je bila vsa naša pozornost posvečena volitvam stanovskih zastopnikov v okrajni šolski svet, zato je zborovanje podalo glade načrta, ki nam ga predlaga v razpravo srbski tovariš, le ta rezultat, da se nismo zadovoljili z njim.

Šolski zakon. Izpreminjevalne — za načrt sam uničujočo kritiko izražajoče — predloge raznih šolskih vodstev zberemo in odpošljemo kmalu na pristojno mesto. Predsednikovo poročilo o stanju vprašanja dela na načrtu v Beogradu je vzelo učiteljsko na znanje in odobrilo ukrepe odbora, ki je brzojavno protestiral proti načrtu v Beogradu na centralo UJU in na ministra prosvete; naknadno in soglasno.

Volitve učit. zast. v okr. šol. svet. Z ozirom na volitve je pa bil naš položaj neposredno pred njimi skrajno težaven. Odklonivši vsak kompromis smo stali v uri, ki je bila odločilnega pomena za naš stan v okraju, sami proti koaliciji Slomškarjev in Nemcev. Predsednik je naznanil zmago naše liste. Rešil je situacijo tovariš Javoršek, ki je 18. prišel že drugič v Kočevje z namenom, da voli. 11. febr. je prišel že — meneč, da so omenjenega dne volitve. V soboto 18. pa je prišel kljubu svojim 71. letom med nas in pokazal s tem vsem, ki izostajajo od zborovanja z malenkostnimi osebnimi ali družinskimi vzroki, da je stanovska zavest ponos vsakega organiziranega duševnega delavca. Zato njemu čast — vsem, ki so na ostali doma brez tehtnega vzroka, v opomin: Vse na krov, ko Vas kliče organizacija na boj!

+ **Občni zbor litijskega okrajnega učiteljskega društva** se je vršil dne 4. februarja 1922, v Šmartnem pri Litiji. Ob tej priliki se je odposlala čestitka Nj. Vel. kralju Aleksandru I. povodom zaroke. Nato predsednik pozdravi navzoče goste: vlad. svet. g. Podboja, nadz. g. I. Beze-liaka in predsednika kraj. šol. sveta v Toplicah g. D. Korbarja. Za tem oriše predsednik v glavnih potezah uspeh dosedanjega delovanja.

Tajništvo. Iz tajniškega poročila je bilo posneti, da je društvo priredilo od zadnjega občnega zbora 4 zanimiva in prav uspešna zborovanja. Društvo šteje do danes 74 članov.

Referat. Tovarišica gdč. Danica Uzcassanekova nam je podala izborna poročila o I. drž. skupščini v Zagrebu.

Članarina se zvišala na 260 K. Mnogi so obljubili tudi prostovoljne prispevke.

Blagajno sta pregledala in našla v vzornem redu tov. Riglar Franjo in Pe-

terlin Alojzij. Dosedanja blagajničarka ga. Turk-Dolinarjeva je po približno 18. letih najvestnejšega delovanja odložila svoj častni posel. Za njeno mnogoletno, trudapolno delovanje, ji bodi na tem mestu izrečena najprisernejša zahvala!

Novi odbor se je konstituiral takole: predsednik Janko Levstik, podpredsednik Bernard Andoljšek, tajnik Matija Pelko, namestnik Joško Macarol, blagajnik Lojze Kolenc, namestnik Vinko Okorn; namestnikom so bili izvoljeni pa naslednji gg.: Josip Zajec, Fran Kozjak in Fran Samec.

V gospodarsko - gospodinjiski odsek so bile izvoljene sledeče gospodične: Franja Jankovičeva, Ivana Turk-Dolinarjeva, Zinka Vrščajeva, Zinka Furlanova, Vera Tancigova in Marija Kalinova.

Protesti: 1. zoper volitve v kraj. šol. svete, ker se iste niso vršile po proporciji; 2. zaradi imenovanja kraj. šol. nadzornikov; 3. glede odklonitve kritja stroškov za okrajno učiteljsko konferenco pri okrajnem proračunu; 4. proti preračunjenim nakani — od gotove strani — glede imenovanja članov v okrajne šolske svete; 5. glede draginskih krajevnih razredov; 6. proti sprejetju Radojevičevega načrta šolskega zakona; 7. z ozirom na notico »Bojte se ovaduhov«, oziroma »Kje so ovaduhi«, ki je izšla v »Najpreju«, »Slovenec« in »Domoljubu«, protestira na občnem zboru zbrano učiteljsvo litijškega okraja odločno proti splošnemu osumljenju. V teh listih imenovani tovariši, kakor je bilo na občnem zboru pojasnjeno, niso nikogar ovajali, pač pa so bili slučajno ravno ti trije izmed takrat (na Čankarjevem večeru) enajst navzočih tovarišev kot priče pozvani pred predstojnika pol. oblasti I. stop. Potrditi s podpisami samo ono, kar je v ovadbi odgovarjalo dejstvu, je bila njih moralna dolžnost! Na tem mestu povdarjamo smelo, da ovadba ni izšla iz učiteljskih vrst! Z ogorčenjem in preziranjem zavračamo vsaka tozadevna sumničenja in s tem je za nas zadeva končana!

Razno. Sklene se uvesti živahno agitacijo za »Zvonček«, ker je posebno v zasedenem ozemlju izgubil mnogo naročnikov.

Učiteljsko društvo za Maribor. Poročati mi je pravzaprav o dveh zborovanjih in sicer se je dne 26. jan. vršilo zborovanje, polnoštevilno obiskano, in je obravnavalo izključno

Radojevičev načrt zakona o osnovnih šolah. Ta načrt se je preje pretresal na vseh posameznih šolah in so se poslali izpreminjevalni predlogi društvemu odboru, ki je določil za posamezne stroke posebne referente. Ti referenti so potem poročali na zborovanju 26. jan., ki je trajalo nad tri ure. Le na ta način je bilo možno, da se je načrt predelal dokaj podrobno v tem za njegovo obširnost in številne napake še v dokaj kratkem času. To vrsto obravnave je treba še posebej omenjati radi tega, ker je na ta način zadobilo tudi mlajše učiteljsvo vpogled v ustroj šolstva ter njegove senčne in solnčne strani. Proti sprejetju se je brzojavno protestiralo ter vposlalo izpreminjevalne predloge na določena mesta.

Občni zbor pa se je vršil v petek 17. t. m. ob lepi udeležbi posebno s strani naših tovarišic — ne tako od strani tovarišev. Nekaterim se niti ne zdi vredno in potrebno, da bi svojo odsotnost opravičili. Občni zbor otvoril predsednik tov. Tomažič, pozdravi novodošle tovarišice članice ter poroča o tekočih dopisih. Nato se zapisnik zadnjega zborovanja prečita in odobri.

Tajniško poročilo je podal tov. Hren in omenjal v glavnih potezih društveno delovanje v minulemu letu. Imeli smo 7 zborovanj in poučen izlet v Falo. Odbor pa je imel 7 sej. Ker je in mora biti delovanje društva itak znano vsakemu društvniku, zato je omenil v nekaterih stvkih tudi delo, ki se ni storilo v preteklem letu in ki bi se bilo moralo storiti po njegovem mnenju. To pa ni krivda samo odbora, ampak vseh društvnikov. Odbor je dostikrat preobložen z drugimi posli in delom in dolžnost članov je, da tudi sami dajo inicijativo in se ne zanašajo vedno na odbor. Z željo, da bi tudi v tem oziru postalo boljše je zaključil svoje poročilo, ki se je vzele brez debate v vednost.

Blagajniško poročilo je podal tov. Alt prav podrobno in vestno sestavljeno. Posebnega prebitka sicer nimamo in dolgujemo centrali že blizu 2000 K za lansko leto. To so pa zakrivil nekateri posamezni brezbrizniki, ki dolgujejo še svoje zneske. Sicer imamo takih malo, a dobijo se pa le še. Naše sedanje premoženje znaša okroglo do 3000 K, kar je sicer za tako mlado društvo čisto lepo, ako se pomisli, da smo dali lani »Pedagoškemu društvu«, ki je bil še odsek našega društva 6000 K

za kritje njegovih stroškov. Poročilo se vzame odobruje v vednost ter sklene na predlog tov. blagajnika celokupno članarino zvišati na 72 Din.

Za učiteljski odsek poroča tov. Kozuh ter omenja živahno zanimanje s strani učiteljsčnikov za ta odsek, kakor tudi naobraževalno kulturno delo, ki ga vrše z veliko vnamo sami med seboj. Letos so se vršila tri predavanja, dve večji in lepi interni prireditvi pa so napravili učiteljski sami in sicer »Rapallo« ter Gregorčičevo slavnost. Zamišljenih je še več predavanj in spomladi kak skupni izlet. Želeti pa je, da se učiteljstvo še bolj zanima za ta odsek in pokaže to zanimanje z obilnejšim obiskom prireditev naših bodočih tovarišev in tovarišic.

O odseku za »Učiteljski dom« — oziroma konvikt, poroča o vseh pripravah in nadaljnih namerah tov. Hren. Poročilo se je z zanimanjem sledilo in se je o njem razvila prav stvarna debata. Ker čaka ta odsek v najbližji bodočnosti še obilo posla, zato se izpopolni še s tovariši: Humekom, Altom in Klemenčičem. Po potrebi pa se pritegne še druge tovariše in tovarišice k sodelovanju bodisi iz ljudske, kakor tudi meščanske šole.

Volitve so se vršile principijelno z listki. Izvoljeni so bili sledeči: Tomažič predsednikom, Mešičkova podpredsednica. V odbor pa: Tušak, Alt, Malenšek, Corrtijeva, Permetova, Bračičeva Milka in Hren. Pregledovalca računov ostaneta: Vodenik in Klemenčič.

Predavanje o izvenšolskem delu učiteljsva je imel predsednik Tomažič. Predavanje je bilo kakor nalašč za občni zbor ter je omenjal naše dosedanje delovanje v tem oziru, ki se mora še izpopolniti. Prav odkrito in jasno je omenjal tudi tiste brezbrizneže obojega spola, katerim je še celo delo v lastnem društvu preveč in se niti zborovanj ne udeležujejo. Tisti, kateri dela samo po urah postavno odmerjeni čas v šoli, izven šole pa se ne briga ne za stanovska in ne za druga vprašanja temveč skrbi samo za lastno zabavo, ni učitelj(ica), ampak navaden dninar(ica). Takih pa najmanj potrebuje današnji čas s svojimi razmerami zlasti v Mariboru. Govoril je iz srca in segel tudi v srca. Le škoda, da tistih par brezbriznežev, kateri bi bili najbolj prizadeti ni bilo navzočih.

Na koncu predavanja je stavil več tozadevnih predlogov, in sicer:

1. Izven zborovanj naj se prirejajo tovariško prijateljski sestanki in izleti v tovarne in naravo v okolico. K tem se povabijo tudi učiteljski(ce).

2. Goji naj se petje v toliko, da ob potrebi učiteljstvo lahko samo zapoje brez tuje pomoči.

3. Pedagoški krožek prirejal predavanja tudi ob popoldanskih urah oziroma pri naših zborovanjih, da se jih lahko udeležuje več učiteljsva.

4. Za »Samopomoč« se določi poseben nabiralec.

5. Vsaka šola določi člana, ki opozarja tovarištvo na razne kulturne prireditve oziroma predavanja.

6. Izvoli naj se poseben odsek, ki ima nalogo voditi evidenco o izvenšolskem delu in pridobivati mlačneže.

7. Učiteljstvo se izreka proti vsakemu, v kakršnekoli namene, nabiranju denarja po šolah in sicer iz vzgojnega stališča.

Ti predlogi so bili sprejeti soglasno.

Še dva važna predloga je stavil tov. Hren in sicer glede draginskih doklad in delitve šol. oblasti.

1. Vsled dneвно naraščajoče draginje zapada učiteljstvo v čimvečjo bedo, ki ga ovira tudi pri njegovem odgovornosti polnem delovanju v šoli in izven nje. To bo rodilo slabe posledice, katere bosta čutili v prvi vrsti država in narod pozneje. Zato je ne samo v interesu učiteljsva, ampak tudi v interesu uspešne vzgoje in pouka, da se kakor vsem nameščencem, tako tudi učiteljsvu omogoči življenska eksistenca, da more vse svoje moči posvetiti vzgoji in pouku. Zato zahtevamo od merodajnih oblasti, kakor tudi od zastopnikov v skupščini, da store vse moč goče, da se čimpreje izplačajo nove draginske doklade.

2. Občni zbor zahteva v vso odločnostjo v slučaju, da bo Slovenija deljena na dve oblasti, da bode deljeno tudi šolstvo, in sicer iz sledečih razlogov:

a) Uspešno delovanje šol. oblasti je zelo odvisno in navezano na dobro poznavanje krajevnih razmer. Osobito je ta razlog važen v obmejnih krajih.

b) Vsled dosedanjih izkušenj smo primorani zahtevati tako delitev v interesu šolstva samega.

Oba predloga sta bila soglasno sprejeta. Ali ne bi bilo umestno, da razmišljajo tudi druga društva o teh dveh predlo-

gih? Pri prvem smo prizadeti vsi, pri drugem pa seveda samo dobra polovica.

Sklep. Predsednik je zaključil po nadtriurnem vztrajanju članov lepo uspeli občni zbor.

Odgovorni urednik:
Franc Štrukelj.
Last in založba UJU — poverjeništvu
Ljubljana.
Tiska »Učiteljska tiskarna« v Ljubljani.

UČITELJSKA TISKARNA

išče

za svojo knjigarno izurjenega
in strokovno izvežbanega

poslovodjo.

Ponudbe do 20. marca t. l.
na upravni svet.

Prva češka tvornica glasbenih
instrumentov na Moravskem

Josip Lidl

Brno (Čehoslovaško).

Dobavitelj za jugoslovenske šole in
za jugoslovensko ministrstvo vojne
in mornarice. Ceniki v hrvatskem
jeziku na zahtevo zastoj.

Gg. učiteljem popust.

Prva češka tvornica harmonijev

Lidl & Velik

v Boskovicah

Moravsko - Čehoslovaško.

Skladišče v Brnu.

Skladišče v Brnu.

Najprimernejša darila za mladino!

Najprimernejša darila mladini so mladinske knjige. V ta namen priporoča **Učiteljska knjigarna** v prvi vrsti one mladinske spise, ki jih je založilo »Društvo za zgradbo učitelj. konvikta« in sicer:

Engelbert Gangl: Spisi za mladino, II., IV., V., VI. zvezek po	D 5-
Andrej Rapč: " " " " I., II., III., IV., V., VI. zvezek po	" 5-
Mišjakov Julče: " " " " II., VI. zvezek po	" 5-
Ivo Trošt: Moja setev. Spis za mladino, I in II. zvezek po	" 5-
Pav. Flerč: Iz mladih let. Spis za mladino, I. in II. zvezek po	" 5-
Marko Senjanin: Slovenski Robinzon	" 6-
Fran Levstik: Zbrani spisi za mladino. broš. D 11-50, eleg vez.	" 15-
Fran Erjavec: Zbrani spisi za mladino. vez. po	" 30-
Otroški oder. Sestavila Marica Gregoričeva (Stepančičeva). Igrice za mladino otroških vrteev in osnovnih šol brošura	" 5-
Gustav Šilih: Nekoč je bilo jezero. vez.	" 14-

V prid Učiteljskemu konviktu:

Žirovnik: Narodne pesmi, I., II. in III. stopnja, cena	D 150
Marolt: Narodne himne in domorodne pesmi za mladino	" 150
Te himne so odobrene od višj. šol. sveta za šolsko uporabo.	

Nadalje:

Rab. Tagore: Povestice. broš.	D 4-
Dr. Ivo Sorli: Bob in Tedi	" 8-
Cvetko Golar: Prelepa Vasiljica	" 4-
Bob za mladi zob (pesmice)	" 3-50
Oton Župančič: Sto ugank (pesmice)	" 2-50
Mark Twain: Mali klatež broš. D 7- vez.	" 10-
Fran Rojec: Tončkove sanje (igrice)	" 7-
Ewald Botka: Dvonožec broš. D 12-50 vez.	" 14-
Fran Levstik: Martin Krpan	" 10-
Ivan Albreht: Mlada greda (pesmice)	" 10-
Jos. Pavčič: Našim malčkom (Malim pianistom)	" 10-
Nemcova: Češke pravljice (I. in II. zvezek.) brošura	" 3-
France Bevk: Pastirčki pri kresu in plesu broš. D 3- vez.	" 4-
Moj zverinjak	" 5-
Čika - Jova Gradnik: Kalamandrija pesmice vez.	" 4-
Zmaj: Malaj in Malon pesmice	" 3-50
Waschtetova Pravljice	" 10-
Milčinski: Pravljice	" 12-
Pepelka	" 15-
Snegulčica	" D 9- in 15-
Trnjulčica, pravljica s slikami	" D 9- in 15-
Volk in sedem kozic, Bratec in sestrica, Živali v podobah vez. D 15-	" 15-
Moji ljubčki, živalske slike	" 8-
Mladi slikar, knjižica za slikanje	" 6-
Slike iz pravljic " " "	" 6-

Razen tega ima »Učiteljska knjigarna« šolske potrebščine, kakor zvezke in risanke lastnega izdelka, svinčnike, peresnike, peresa, radirke, vse po najnižjih cenah. — Šolske pušice (peresnice) po D 1-25, 1-50, 2-10, 2-25, 6-25, 7-50, 10.

Jugoslovensko šolstvo Julijske Benečije

v Italiji.

Statistični podatki našega šolstva v Julijski krajini.

Organizacija jugoslovenskega učiteljstva Julijske Benečije.

Organizacija celokupnega učiteljstva v Julijski krajini se imenuje: Zveza jugoslovenskih učiteljskih društev Julijske krajine, ki združuje v sebi 10 učiteljskih društev s 753 člani. V vodstvu zveze so tovariši: Anton Grmek (predsednik), Silvij Rode (tajnik), Karol Gruntar (blagajnik). V upravnem odboru pa sedi vseh 10 predsednikov včlanjenih učiteljskih društev in sicer: Ivo Šepic za pazinsko učit. društvo, Bogumil Medvešček za istrsko slovensko učit. društvo, Ivan Daneu za tržaško, Alojzij Hreščak za sežansko, Fortunat Lampret za postojnsko, Ignacij Križman za goriško, Josip Rakovšček za tolminski, Matej Mikuž za idrijsko, Avgust Rajčič za vološčansko in Jože Rupnik za slomškovo podružnico v Idriji. Imenik učiteljstva je izdala »Zveza« v posebnem »Ročnem zapisniku«.

Stanovski in mladinski listi.

Zveza ima v svoji izdaji dvoje listov in sicer: Učiteljski list, ki izhaja 3-krat na mesec, urednik Josip Pahor in pa mladinski list Novi rod, mesečnik pod uredništvom Josipa Ribičiča. Hrvatski mladinski list Naša nada pa je moral po enoletnem izhajanju prestat. V njegovo nadomestilo bo izhajala mesečna mladinska priloga istrskemu glasilu Pučki Prijatelji.

Ljudsko in meščansko šolstvo.

(Statistika severnega — slovenskega dela — po stanju 15. nov. 1921.)

Postojnski okraj.

Ime šole:	Rz.	pr.	š. otr.	uč.
Budanje	2	—	205	2
Bukovje	2	—	106	2
Col	2	—	194	2
Dolenja vas	1	—	76	1
Dolnji Zemon	2	—	201	2
Erzelj	1	—	45	1
Goče	1	—	92	1
Harije	2	—	164	2
Hrenovice	2	—	147	2
Hruševje	1	—	70	1
Juršice	—	—	—	—
Op.: pred vojno	1	—	—	—
Kal	1	—	105	1
Knežak	4	—	350	3
Koritnice	1	—	60	1
Košana	3	—	300	2
Kuteževo	1	—	140	1
Lozice	1	—	74	1
Lože	1	—	92	1
Matenja vas	1	—	110	1
Nadanje selo	2	1	214	2
Orehok	1	—	76	1
Ostrožno brdo	1	—	120	1
Palčje	1	—	76	1
Št. Peter	5	—	256	4
Planina	2	—	130	2
Podkraj	2	—	210	2
Podraga	1	—	109	1
Podstenje	1	—	71	1
Postojna (ljudska)	5	4	392	7
Op.: + 1 katehet	—	—	—	+1
Postojna meščanska š.	4	—	110	8
Op.: + 1 katehet	—	—	—	+1
Prem	2	1	293	3
Razdrto	1	—	40	1
Senožeče	4	—	172	4
Slap	1	—	109	1
Studeno	3	—	152	2
Slavina	3	—	234	3

Kratice: Rz. = razredov, pr. = paralelk, š. otr. = šolskih otrok, uč. = učiteljstva, eksk. = ekskurendna šola, pod. r. = podružni razred, podr. = podružnica.

Ime šole:	Rz.	pr.	š. otr.	uč.
Šmihel	1	—	64	1
Šturije	2	—	167	2
Trnje	2	—	144	2
Trnovo:				
a) deška	4	—	227	4
b) dekl. d. N. D. (Zavod)	5	3	—	9
Op.: nadaljevalni tečaj, 7 šol. sester.				
Ubelisko	2	—	90	2
Ustje	1	—	63	1
Št. Vid	3	—	186	3
Vinava	4	1	198	4
Vrabče	2	—	100	2
Vrbovo	2	—	191	2
Vreme	2	—	130	2
Vrbopolje	3	—	145	3
Zagorje	3	—	187	3
Vel. Bukovca	1	—	—	1
Op.: Učit. iz Trnovoga, ker je eksk.				
Suhorje	1	—	77	1
Šembije	—	—	—	—
Op.: pred vojno	1	—	—	—

Idrijski okraj.

Črni vrh	3	1	271	3
Godovič	1	—	122	1
Gora	1	—	114	1
Idrija:				
a) Rudn. dekl. mešč.	3	—	102	6
b) Rudn. deš. ljud.	6	4	353	11
c) Rudn. dekl. ljud.	5	3	321	10
Idrija Spodnja	3	—	170	3
Kanomlje Gor.	1	—	84	1
Leđine	2	—	125	2
Op.: manjka štev. otr. iz Vrsnika pribl.			80	
Medvedje brdo	1	—	93	1
Vojsko	2	—	144	1
Zadlog	1	—	—	1

V krajih: 1. Novi svet; 2. Čekovnik in 3. Vrsnik se snujejo šole za silo. Zaradi pomanjkanja prostorov pa še niso začele delovati.

* Op.: Idrija: a) + 1 katehet, b) + 1 katehet, c) + 2 kateheta in radovoljka.

Sežanski okraj.

Avber (Dutovlje)	1	—	108	1
Barka (Divača)	1	—	82	1
Berje (Komen)	1	—	69	1
Branica (Štanjel)	—	—	—	—
Brestovica (Tržič)	1	—	77	1
Devinščina (Prosek)	1	—	—	1
Divača	2	—	67	1
Dutovlje	3	—	224	3
Gabrovica (Komen)	2	—	130	2
Gorjansko (Komen)	3	—	181	3
Kazlje (Sežana)	1	—	66	1
Kobjeglava (Štanjel)	1	—	86	1
Komen	5	—	173	5
Kopriva (Dutovlje)	1	—	61	1
Kostanjevica	—	—	—	—
Lipa (Komen)	1	—	51	1
Lokev	3	—	258	3
Mavhinje (Devin)	1	—	125	1
Misleči (Divača)	1	—	91	—
Op.: brez učitelja.				
Nabrežina	5	—	218	5
Pliskavica (Komen)	2	—	151	2
Podgrad	—	—	—	—
Št. Polaj	2	—	196	2
Povir	3	—	229	3
Repentabor	—	—	—	—
Rodik (Kozina)	1	—	132	1
Sela (Tržič)	1	—	40	1
Sesljan (Devin), zaprta	—	—	—	—
Sežana z eksp. Orlek	6	—	246	6
Skopo (Dutovlje)	1	—	101	1
Sveto (Komen)	1	—	95	1
Škocijan (Divača)	1	—	109	1
Škoflje (Vreme)	1	—	58	1
Škrbina (Komen)	2	—	122	2
Štanjel	2	—	185	2
Štjak	1	—	95	1
Št. Tomaž (Sežana)	1	—	95	1
Štorje (Sežana)	1	—	70	1
Temenica (Kost.)	1	—	136	1
Tomačevica	1	—	82	1
Tomaj:				
a) ljudska	2	—	142	2
b) zaseb. š. s.	3	—	162	3

Ime šole:	Rz.	pr.	š. otr.	uč.
Vel. Dol	1	—	95	1
Vižovlje	1	—	53	1
Volčji grad	1	—	79	1
Volščica	1	—	125	1
Zgonik	2	1	222	3
Op.: eksp. v Saležu	—	—	—	—

Tolminski okraj.

Borjana	1	—	86	1
Bovec	4	—	195	3
Breginj	2	—	148	2
Bukovo	1	—	158	1
Cerkno	5	—	207	5
Čezsoča	1	—	89	1
Drežnica	2	—	203	2
Gorje	1	—	59	1
Grahovo	2	—	125	2
Hudajužina	1	—	89	1
Idrija pri Bači	1	—	78	1
Idrsko	2	—	121	2
Kal	1	—	52	1
Kamno	1	—	70	1
Kobarid	4	—	163	4
Kred	1	—	115	1
Livek	1	—	69	1
Ljubini	1	—	59	1
Log	1	—	82	1
Logje	1	—	76	1
Lom (Tolmin)	1	—	66	1
Sv. Lucija	2	—	193	2
Nemški rut	1	—	83	1
Novake	1	—	82	1
Orehok	1	—	63	1
Planina	1	—	62	1
Plužna	1	—	81	1
Op.: neaktivirana pred vojno 1 razr.				
Podbela	1	—	58	1
Podbrdo	3	—	203	3
Podmelec	2	—	192	1
Poljubin	1	—	92	1
Ponikve	1	—	100	1
Ravne	1	—	59	1
Robedišče	1	—	52	1
Ruti	1	—	31	1
Sedlo	2	—	115	2
Slap	1	—	64	1
Smast	1	—	90	1
Soča	2	—	104	2
Srpenica	1	—	68	1
Staro selo	1	—	57	1
Strmec	1	—	35	1
Stržišče	1	—	95	1
Sužid	1	—	32	1
Šebrelje	1	—	54	1
Tolmin	5	—	260	5
Trenta	1	—	67	1
Trnovo	1	—	56	1
Št. Viška gora	1	—	127	1
Volarije	1	—	52	1
Volče	2	—	170	2
Zakriž	1	—	45	1
Zakojca	1	—	45	1
Zalaz	1	—	38	1
Žaga	2	—	165	2
Lazec-Otalež, pot. š.	1	—	72+78	1
Jagršče-Krnice, pot. š.	1	—	30+35	1
Reka-Straža, pot. š.	1	—	24+26	1
Police-Vrh, pot. š.	1	—	11+36	1
Sela-Log, pot. š.	1	—	10+45	1
Temljive-Laje, pot. š.	1	—	30+49	1
Čadrg-Laz, pot. š.	1	—	27+32	1
Dol. Trebuša-Stopnik, p. šola	1	—	75+45	1
Jevšček-Ravne, pot. š.	1	—	26+20	1
Vrsno-Krn, pot. š.	1	—	58+34	—
Soča-Lepona, pot. š.	1	—	36	1

Goriški okraj.

Ajdovščina	3	—	158	3
Avče	1	—	108	1
Bate	1	—	50	1
Banjšice	2	—	182	2
Batuje	2	—	179	2
Berje	1	—	125	1
Bilje	2	—	214	2
Branica Dol. (Šmarje)	1	—	50	1
Bukovica (Vol. Draga)	2	—	181	2
Cerovo	2	—	145	2
Čepovan z eksk. v Puštalah	2	—	108	2
Črniče	2	—	118	2

Ime šole:	Rz.	pr.	š. otr.	uč.
Deskle	1	—	90	1
Op.: pred vojno	2	—	—	—
Dobravlje	1	—	90	1
Dol (Ajdovščina)	—	—	—	—
Op.: pred vojno	1	—	—	—
Dornberg	4	—	316	4
Dol (Rubije)	1	—	50	1
Sv. Florijan	2	—	221	2
Gabrije pri Ajd.	1	—	96	1
Gabrije pri Sovodnjah	—	—	—	—
Op. pred vojno	1	—	—	—
Gojače (Črniče)	1	—	90	1
Gorenjopolje s pod. r. v Ložicah	2	—	75	2
Gradišče (Renče)	1	—	141	1
Grgar	2	—	146	2
Op.: pred vojno	3	—	—	—
Kal (Avče)	—	—	—	—
Op.: pred vojno	1	—	—	—
Kamnje (Črniče)	2	—	172	2
Kanal	4	—	326	4
Kojsko	3	—	207	3
Kostanjevica (Kanal)	1	—	53	1
Kozana	2	—	140	2
Sv. Križ (Cesta)	3	—	227	3
Kronberg (Solkan)	2	—	123	2
Krtovče	1	—	47	1
Lepva z eksk. v Zavrhu	1	—	89	1
Lig (Kanal)	1	—	59	1
Lokavec	2	—	196	2
Lokavec (Čepovan)	—	—	—	—
Op.: pred vojno	2	—	—	—
Lokve	1	—	84	1
Lom (Sv. Lucija)	1	—	78	1
Sv. Martin	2	—	154	2
Št. Maver (Pevma)	—	—	—	—
Op.: pred vojno	1	—	—	—
Miren	3	1	314	4
Murovci	—	—	—	—
Op.: pred vojno	1	—	—	—
Opatje selo	2	—	107	2
Orehovlje (Bilje)	—	—	—	—
Op.: pred vojno	1	—	—	—
Osek z eksk. v Vitovljah	3	—	145	3
Otlca	2	—	140	2
Ozeljan	2	—	200	2
Št. Peter	2	1	285	3
Pevma	2	—	151	2
Plave	1	—	92	1
Podgora	2	—	161	2
Op.: pred vojno ustanov. ital. šola	4	—	—	—
Podlaka	1	—	—	—
Op.: pred vojno	1	—	—	—
Podsabotin	1	—	103	1
Prvačina	5	—	231	3
Ravne (Grgar)	1	—	70	1
Ravnica (Solkan)	1	—	75	1
Renče	3	—	317	3
Rihemberk	4	—	413	4
Ročini	2	—	150	2
Rupa (Miren)	—	—	—	

V Gorici so bile pred vojno: a) 4 razredna slov. deška vadnica; b) mešana 4 razredna ljudska šola; c) mešana enorazredna ljudska šola na Ajševici; č) 6 razredna dekliška v »Šol. Domu«; d) 4 razredna deška v »Šolskem Domu«; e) ženska obrtna šola v »Šol. Domu«; f) deško obrtno-nad. v »Šol. Domu«; g) 5 razredna šola v »Malem Domu«.

Trst in okolica.

Ime šole:	Rz.	pr.	š. otr.	uč.
Barkovlje	6	2	388	9
Bazovica	4	—	186	4
Gropada	3	—	139	3
Sv. Ivan*	6	7	677	14
Sv. Jakob (Zasebna)*	8	22	1427	34
Katinarja	6	4	397	11
Sv. Križ	6	—	273	6
Opčine*	6	2	406	9
Prosek - Kontovelj*	6	3	442	12

* Op.: + 2 kat., 1 prostov., 4 uč. spec. za ital.

* Op.: + 2 kat., pred voj. je bila 5 razr. z mešč. š.

* Op.: + 1 uč., ki je dod. it. š. za slovenščino.

* Op.: pred vojno prip. za sred. š. — zaneta sedaj.

(Statistika južnega — hrvatskega dela po stanju ob italijanski okupaciji.)

Koprški okraj.

Babiči	1	—	110	1
Bergudac	1	—	70	1
Buzet	4	1	443	5
Boljunc (slov.)	2	—	172	2
Boršt p. Trstu (slov.)	2	—	175	2
Boršt - Koper (slov.)	1	—	80	1
Brest p. Slumu	1	—	60	1
Črnica	1	—	130	1
Črnotiči (Črnikal) [sl.]	1	—	60	1
Dane	1	—	70	1
Dekani (slov.)	3	—	180	2
Dolina (slov.)	4	1	370	4
Draguč	1	—	70	1
Gorenjavas	2	—	170	2
Grimalda (Buzet)	1	—	123	1
Hum (Buzet)	1	1	140	1
Hrastovlje (slov.)	1	—	63	1
Hribi (slov.)	1	—	93	1
Klanec (slov.)	2	—	130	2
Kastel (C. M. D.)	1	—	101	1
Kastel	1	—	63	1
Koper (C. M. D.) (sl.)	1	—	62	1
Korte (Isola) (slov.)	2	—	264	2
Koštabona (Pomjan)	1	—	80	1
Krkavci (Pomjan) (sl.)	1	—	40	1
Krvavi potok (slov.)	2	—	140	1
Kubed (Črnikal) (sl.)	1	—	83	1
Lanišče	3	—	203	3
Lazareti (Koper) (sl.)	3	—	316	3
Lupoglava	2	—	192	2
Marezige (slov.)	2	1	253	1
Milski Hribi (Sv. Barbara) (slov.)	1	—	78	1
Movraž (slov.)	1	—	90	1
Nova vas (Piran) (sl.)	1	—	63	1
Osp (slov.)	2	—	125	1
Plavije (eksk.) (slov.)	—	—	36	—
Podgorje (slov.)	1	—	158	1
Podpeč (sov.)	1	—	60	1
Pomjan (slov.)	1	—	45	1
Predloka (slov.)	2	—	240	1
Pregara (Buzet) (sl.)	1	—	90	1
Presnica (slov.)	1	—	83	1
Račice	1	—	120	1
Račice (C. M. D.)	1	—	131	1
Rakitovec (slov.)	1	—	63	1
Ricmanje (slov.)	2	—	156	2
Roč	3	—	220	3
Ročko Polje (Roč)	1	—	85	1
Sočerga (Buzet) (sl.)	1	—	120	1
Salež (slov.)	1	—	70	1
Slum (slov.)	2	—	163	2
Sovinjak (slov.)	1	—	140	1
Sovinština (C. M. D.)	1	—	54	1
Sv. Anton (Koper) (sl.)	2	—	213	2
Sv. Barbara	1	—	117	1
Sv. Donat (slov.)	1	—	130	1
Sv. Lucija (Portorose) (slov.)	1	—	144	1
Škofije-Plavje (sl.)	3	1	359	3
Šmarje p. Kopru (sl.)	3	—	260	3
Št. Peter-Sicole (sl.)	1	—	120	1
Tinjan (slov.)	1	—	102	1
Trstenik	1	—	80	1
Truške (Boršt) (sl.)	2	—	163	1
Vrh (slov.)	1	—	160	1

Okraj Volosko.

Artviže (slov.)	1	—	54	1
Beršec (Materija)	2	—	129	2

Ime šole:	Rz.	pr.	š. otr.	uč.
Brescia	2	—	133	2
Brezovica (slov.)	1	1	152	1
Brgut (Brežca)	2	—	151	2
Draga-Moščeniška Golac (slov.)	2	—	131	1
Draga-Moščeniška Golac (slov.)	1	1	109	2
Hrpelje (slov.)	2	1	192	2
Hrušica (slov.)	2	—	360	2
Ičici (C. M. D.)	1	—	75	1
Jelšane (slov.)	2	2	245	2
Jurdani	2	—	161	2
Kantrida	2	—	131	2
Kastav (deš.)	5	—	229	5
Kastav (dekl.)	3	—	337	3
Kastav (vadn.)	1	—	25	1
Klana	3	—	366	3
Kozina (slov.)	2	—	142	2
Kozjane (slov.)	1	—	96	1
Ligani	1	—	145	1
Lipa	2	—	79	1
Lovran	3	1	275	2
Materija (slov.)	1	1	109	1
Marčelji	1	—	43	1
Matulje	2	—	176	2
Medveja	1	—	58	1
Moščenice	2	—	116	2
Mune (Podgrad)	3	—	236	3
Mune (Podgrad)	3	—	236	3
Obrove (slov.)	1	—	147	1
Opatija	4	2	329	8
Pasjak (slov.)	2	—	126	2
Pehlin	1	—	64	1
Podgrad (slov.)	3	—	134	2
Podgraje (slov.)	2	—	126	2
Poljane	2	—	138	2
Pregraje (slov.)	1	—	95	1
Rečina	1	—	83	1
Rukovac	4	1	441	4
Saršoni	2	—	78	2
Slivje (slov.)	2	—	200	2
Sobonje (slov.)	1	—	61	1
Starad (slov.)	1	1	61	1
Sv. Križ (Srdoči)	1	—	47	1
Sv. Matej	4	—	343	4
Tatre (slov.)	1	—	206	1
Veprinac	2	—	106	2
Vodice	2	—	116	1
Volosko (dekl.)	5	—	120	5
Volosko (deš.)	3	—	127	2
Zamet	3	—	349	3
Zvoneča	2	—	116	1

Okraj Pazin.

Beram	2	1	99	3
Boljim	2	1	125	3
Borut	1	—	91	1
Brdo	1	—	62	1
Brest	1	1	56	1
Cere	1	—	48	1
Cerovlje	1	1	111	1
Čepič	1	2	195	3
Drenje	1	—	77	1
Gologorica	1	—	123	1
Gračišče	2	—	116	2
Grdošelo	1	1	75	1
Heki	1	—	86	1
Hrvatini	1	—	119	1
Kaščerga	1	1	129	1
Krbune	2	—	70	2
Kringa	2	1	266	2
Kršan	2	2	105	4
Koziak	2	—	137	2
Lindar	2	1	98	2
Miletič breg	1	—	67	1
Novaki	2	—	129	2
Paz	2	1	82	3
Pazin	4	4	439	8
Pičan	2	1	219	3
Pore	1	—	60	1
Rabac	1	—	57	1
Ripenda	1	—	97	1
Rogačna	1	—	77	1
Stermac	1	—	62	1
Sv. Lovreč	1	—	48	1
Sv. Mar. Magdalena	1	—	56	1
Sv. Marinc	1	—	43	1
Sv. Nedelja	1	1	105	1
Sv. Katarina	2	—	192	1
Sv. Peter u Šumi	3	—	250	3
Šumberg	1	1	176	2
Šušnjevica	1	—	153	1
Tinjan	3	1	367	3
Trviž	2	1	171	3
Tupljak	1	—	87	1
Vela Učka	1	—	62	1
Vlačiči	1	—	137	1
Vranja	1	1	72	2
Zabrežani	1	1	147	2
Zabrečje	1	1	77	2
Žminj	4	2	558	6

Okraj Poreč.

Baderna	1	1	109	1
Fabci sv. Iv.	1	—	139	1
Ferenci	1	1	85	1
Fontane	1	1	66	1
Fuškulin	1	1	184	2
Gradin	1	—	68	1
Grožnjani	1	—	95	1
Kaldir	1	—	70	1
Kaštelir	2	—	218	2
Kazojba	2	—	186	2
Livade	2	—	171	2
Lovrečica	1	—	67	1

Ime šole:	Rz.	pr.	š. otr.	uč.
Martinčiči	1	1	70	2
Materada	2	—	112	2
Močilovbi	1	1	152	2
Montovin	1	—	42	1
Montovinski Novaci	1	—	52	1
Nova vas	1	—	184	1
Sovinština	1	—	86	1
Sv. Lucija Oprteli	3	—	140	3
Sv. Lovreč-pazenatiški	1	—	49	1
Topolovec	1	—	85	1
Vabriga	1	—	40	1
Zrenj	3	—	133	3
Zbandai	1	—	53	1

Okraj Pulj.

Altura	2	—	66	2
Banjole	1	—	49	1
Barat	1	—	118	1
Barban	2	—	141	2
Divšiči	1	—	47	1
Hanjini	1	—	82	1
Heljiči	1	—	233	1
Juršiči	2	—	81	2
Kanfanar	2	—	238	2
Kavran	1	—	56	1
Krnica	1	—	122	1
Ližnian	3	—	204	3
Loborika	1	—	62	1
Marčana	2	—	152	2
Medulin	3	—	207	3
Montić	1	—	71	1
Peroj	1	—	53	1
Pomer	2	—	92	2
Porjana	1	—	63	1
Premantura	2	—	104	2
Pulj (Jadreški)	1	—	71	1
Pulj (Radetzky)	4	—	133	4
Pulj (Šijana) (deš.)	3	—	236	3
Pulj (Šijana) (dekl.)	3	—	190	3
Pulj (Kaštanier)	3	—	166	3
Pulj (Veruda)	1	—	53	1
Rakalj	1	—	158	1
Rovinjsko selo	1	—	134	1
Šajini	1	—	82	1
Smoliani	1	—	96	1
Sosici	1	—	144	1
Štijan	1	—	32	1
Sv. Vinčenad	1	—	47	1
Štekovci	1	—	64	1
Vinkuran (Pulj)	1	—	61	1
Vareški	1	—	43	1

Okraj Lošinj (Čres).

Beli	1	—	84	1
Belej	1	1	134	1
Čunski	1	—	40	1
Čres	4	—	179	4
Dragozetici	1	—	62	1
Ilovik	1	1	56	1
Lošinj	1	1	134	1
Nerezine	1	—	58	1
Mali Lošinj	3	—	149	3
Martinjšica	1	2	126	2
Orlec	1	—	58	1
Predošica	1	—	43	1
Punta Križa	1	—	46	1
Sušak	1	—	127	1
Štivan	1	—	68	1
Unije	1	1	55	1
Ustrine	1	—	26	1
Veliki Lošinj	3	—	137	3

Otroški vrtci in zabavišča.*)

Goriški okraj.

Gorica. »Mali Dom«, zs. otr. vrt., slov. 150 otr.
Gorica. Pri sv. Klari. »Šol. Dom«, zs. otr. vrt., slov. 130 otr.
Gorica. Pod Kapelo. »Šol. Dom«, zs. otr. vrt., slov. 250 otr.
Gorica. Na Blanči. C. M. D., zs. otr. vrt., slov. 118 otr.
Pevma. C. M. D., zs. otr. vrt., slov. 28 otr.
Podgora p. Gorici, I. obč. otr. vrt., slov. 78 otr.
Podgora p. Gorici, II. obč. otr. vrt., slov. 54 otr.
Solkan. zs. otr. vrt., slov. 97 otr.
Krmin. C. M. D., zs. otr. vrt. slov. 40 otr.
Devin. obč. otr. vrt., slov. 38 otr.
Tržič. C. M. D., zs. otr. vrt., slov. 61 otr.

Trst in okolica.

Trst. Sv. Vid. mest. otr. vrt., slov. 242 otr.
Trst. Sv. Jakob. C. M. D. zs. otr. vrt., slov. 180 otr.
Trst. »Srpsko zabavišče«, zs. otr. vrt., srb. 16 otr.
Sv. Ivan. C. M. D. zs. otr. vrt., slov. 199 otr.
Rojan. mest. otr. vrt., slov. 142 otr.
Škedenj. C. M. D. zs. otr. vrt., slov. 200 str.

* Statistika otroških vrtcev, zabavišč in nast. teč. je nepopolna, ker nam niso bili drugi podatki na razpolago.